

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/111/93/95

POŻĄDANY STYL POLSKIEJ PREZYDENTURY

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Za kilka miesięcy odbędą się wybory prezydenckie. Przedwyborcze przygotowania nabierają tempa. Znamy już nazwiska kilku poważniejszych - jak wynika z badań opinii społecznej - kandydatów. Na razie nie obserwujemy większych zmian w rankingu, ale kiedy kampania prezydencka wkroczy w decydującą fazę, z pewnością wpłynie ona na poziom deklarowanego poparcia.

Przed tak ważnym wydarzeniem, jakim są wybory głowy państwa, warto zastanowić się nad społecznym obrazem prezydentury, a więc nad tym, jakimi cechami i umiejętnościami powinien charakteryzować się człowiek mający piastować tę funkcję. Dotychczas dwukrotnie (w grudniu '94 i maju '95) badaliśmy społeczny odbiór głównych pretendentów. Obecnie - abstrahując od konkretnych postaci - przyjrzyjmy się ogólnej wizji prezydentury¹.

Jak sprawować urząd prezydenta?

Dość łatwo przewidzieć, jakich cech oraz zachowań wymaga społeczeństwo od człowieka ubiegającego się o prezydenturę. Nie ma więc nic odkrywczego w stwierdzeniu, iż powinna to być osoba uczciwa, wsłuchana w głos ludu, szanująca zasady demokratycznego państwa prawa, wreszcie - gwarantująca zachowanie narodowych tradycji, zwyczajów oraz suwerenności.

Wiadomo jednak, że realia wymuszają czasami decyzje niepopularne. Historia dowodzi, iż w niektórych sytuacjach posunięcia przywódców państw, wydające się współczesnym sprzeczne z naszkicowanym ideałem, w efekcie przynosiły pozytywne skutki. Badając społeczny obraz prezydentury uzyskujemy więc bardzo istotne informacje, dowiadujemy się mianowicie, w jakim stopniu ankietowani zaakceptowałyby odstępstwa od ideału oraz jakie elementy "obrazu idealnego" są szczególnie ważne w tym konkretnym momencie naszej historii.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (60), 5-10 maja '95, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1203).

Z przeprowadzonych badań wynika, iż prezydent powinien przede wszystkim działać zawsze zgodnie z prawem (83%) i przestrzegać zasad demokracji (81%). Trzy czwarte respondentów (76%) chciałoby, aby prezydent zawsze kierował się wolą większości społeczeństwa, jednak blisko jedna piąta (18%) ankietowanych zaakceptowałaby autokratę. Tolerancja społeczna tego typu zachowań, w porównaniu z pomiarem sprzed roku, nieco się zmniejszyła (o 4 punkty procentowe). Zdecydowanie wzrosła natomiast (o 9 punktów) stanowczość, z jaką ankietowani wymagają poszanowania prawa od prezydenta.

Tabela 1

w procentach

Wybory prezydenckie odbędą się już w tym roku. Możemy więc zastanowić się, jaki powinien być prezydent, którego chcielibyśmy wybrać.		
Czy, Pana(i) zdaniem, powinien on:	VI '94	V '95
- działać zawsze zgodnie z wolą większości ludzi czy też	72	76
- działać wbrew woli większości, gdy jest przekonany, że tak będzie lepiej dla ludzi	22	18
Trudno powiedzieć	6	5
- działać zawsze zgodnie z prawem czy też	74	83
- omijać prawo, gdy jest przekonany, że tak będzie lepiej dla ludzi	20	14
Trudno powiedzieć	6	3
- kierować się wiedzą ekspertów czy też	62	66
- kierować się opinią zwykłych ludzi	27	25
Trudno powiedzieć	11	9
- starać się postawić na swoim, nawet w sposób nie zawsze demokratyczny czy też	13	11
- zawsze przestrzegać zasad demokracji	75	81
Trudno powiedzieć	12	8
- starać się o jak najlepsze stosunki z innymi państwami, nawet ustępując im w niektórych sprawach czy też	47	48
- starać się zawsze przeforsować najkorzystniejsze dla Polski rozwiązanie, nawet gdyby to miało doprowadzić do sporów z innymi państwami	39	40
Trudno powiedzieć	13	12
- starać się upodobnić Polskę do innych państw Europy Zachodniej czy też	30	29
- starać się o zachowanie polskich tradycji, zwyczajów i odrębności	59	63
Trudno powiedzieć	11	9

Zdaniem dwóch trzecich badanych, prezydent powinien kierować się raczej wiedzą ekspertów niż opiniami obywateli. Może to stanowić wyraz oczekiwań, iż głowa państwa będzie podejmować racjonalne i wyważone decyzje, nie poddając się zbyt łatwo emocjonalnym wpływom społeczeństwa.

Mniej jednoznaczne okazały się opinie respondentów o roli prezydenta w kształtowaniu stosunków Polski z innymi krajami. Niemal połowa badanych (48%) opowiada się za tym, aby prezydent był elastyczny w negocjacjach z innymi państwami. Nieco mniej jest zwolenników twardszej postawy, forsującej najkorzystniejsze dla Polski rozwiązania, jednak stanowią oni dwie piąte ogółu ankietowanych (40%).

Specyficznym problemem w naszych relacjach z innymi krajami jest kwestia wejścia Polski w struktury Zjednoczonej Europy. Z atmosfery toczących się dyskusji, jakie sprawa ta wzbudza w naszym kraju, można wywnioskować, że największe obawy wzbudza kwestia utraty tożsamości narodowej. Nic więc dziwnego, że blisko dwie trzecie ankietowanych (63%) uważa, iż prezydent powinien starać się zachować polskie tradycje, zwyczaje i odrębności. Warto jednak zauważyć, iż niemały odsetek respondentów (29%) sądzi, że powinien on czynić starania mające na celu upodobnienie Polski do innych państw Europy Zachodniej.

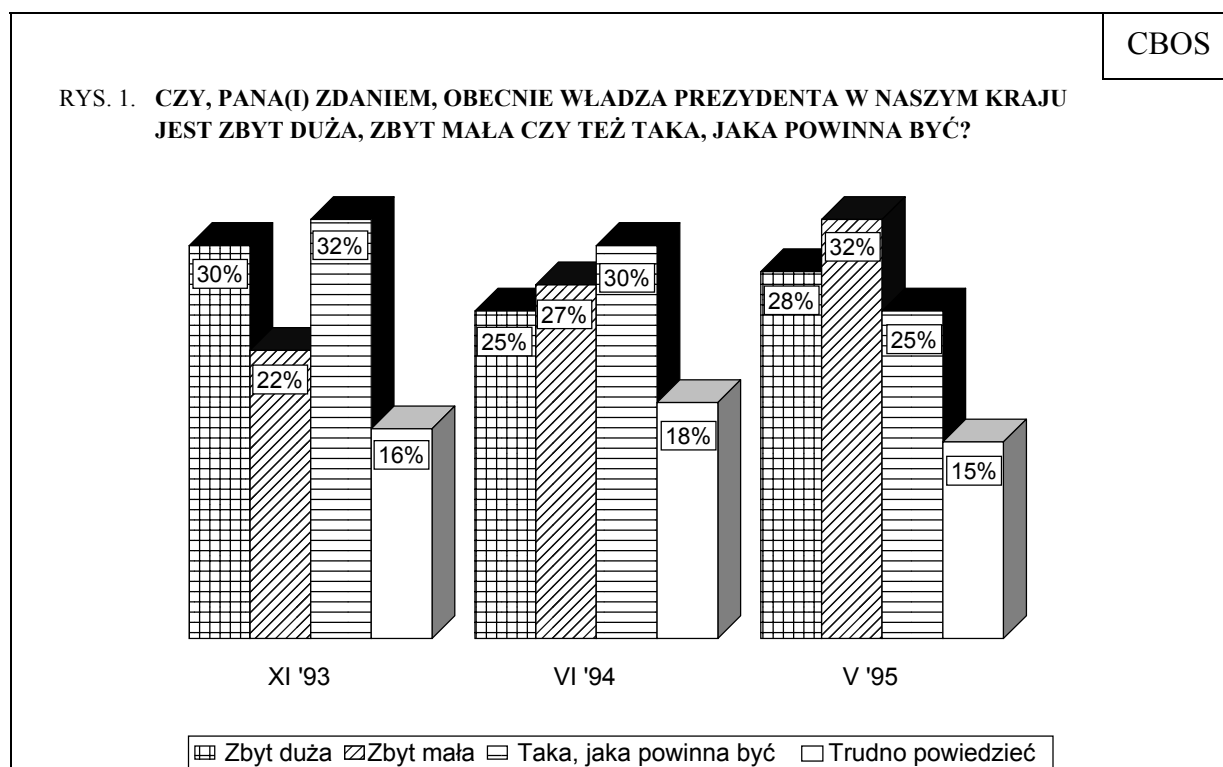
Pryncypialne stanowisko w kwestii polityki zagranicznej częściej zajmują ludzie w wieku 25-34 lata, rolnicy i pracownicy fizyczno-umysłowi². Do zwolenników bardziej ugodowej polityki zagranicznej należą głównie ludzie z wykształceniem wyższym, reprezentanci kadry kierowniczej, inteligencji oraz prywatni przedsiębiorcy.

Przyjrzyjmy się jeszcze, jakie cechy socjodemograficzne różnicują zwolenników i przeciwników idei prezydenta jako reprezentanta głosu większości. Idea ta obejmuje postulaty: postępowania zgodnie z wolą większości i przedkładania ponad wszystko opinii obywateli. Zwolennicy postępowania zgodnie z wolą większości to przede wszystkim ludzie w wieku 55-64 lata, mieszkańcy wsi, z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym, rolnicy i robotnicy wykwalifikowani, a także osoby deklarujące poglądy lewicowe. Relatywnie najwięcej poparcia dla prezydenta, nie będącego zakładnikiem większości, wyrażają osoby mające wyższe wykształcenie, kadra kierownicza, inteligencja, prywatni przedsiębiorcy, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz badani deklarujący poglądy prawicowe.

² Zob. tabele aneksowe.

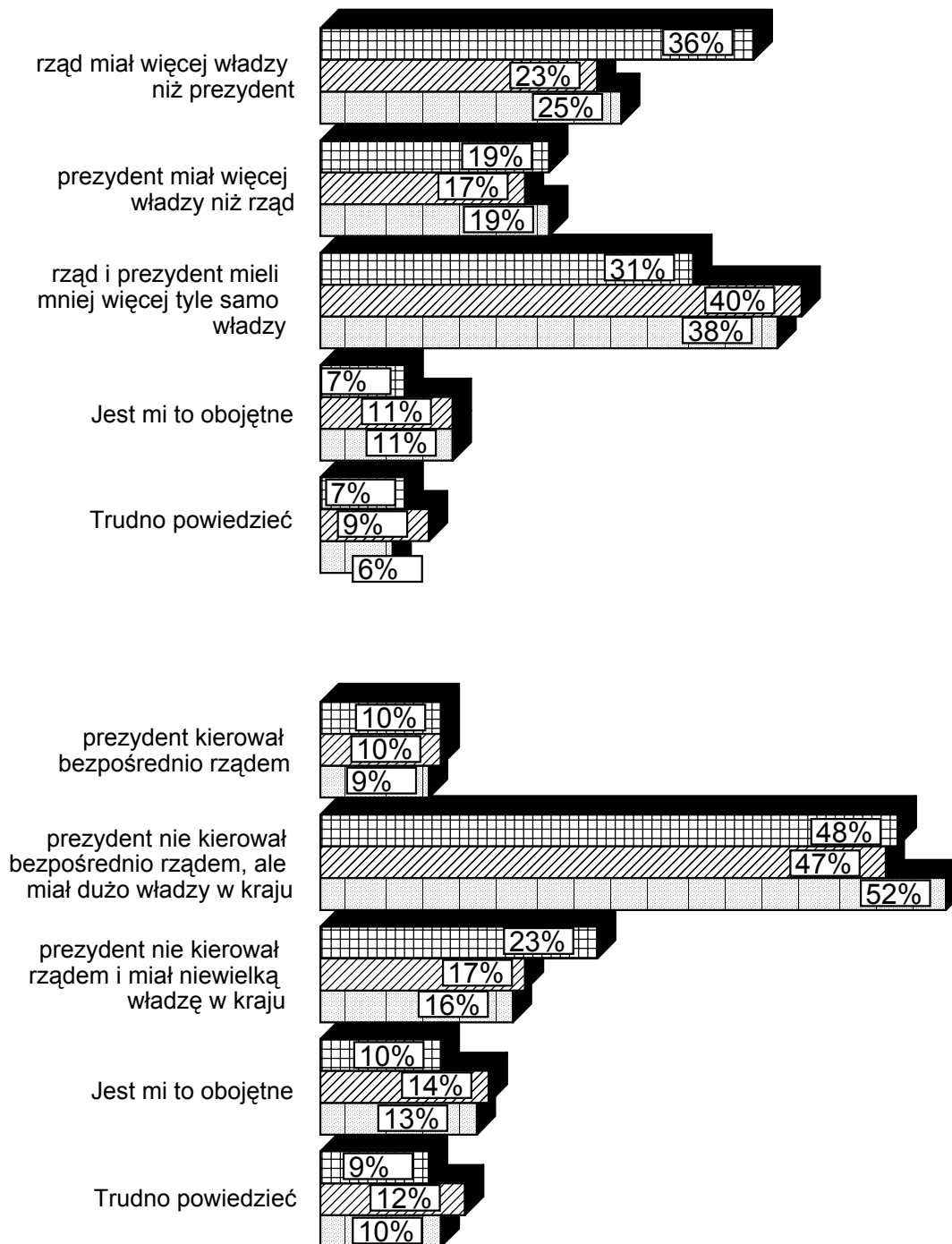
Ile władzy powinien mieć prezydent?

Zastanawiając się nad tym problemem, warto zbadać stan obecny. Opinie w tej sprawie są niemal równo podzielone (rys. 1). Należy jednak odnotować istotną zmianę, jaka zaszła w ciągu ostatniego roku. Obecnie nieco więcej osób niż w czerwcu '94 stwierdza, że władza prezydencka w Polsce jest zbyt mała (wzrost o 5 punktów procentowych). Sądzą tak najczęściej mieszkańcy miast średniej wielkości, robotnicy, rolnicy i pracownicy umysłowi niższego szczebla, a także ludzie deklarujący poglądy prawicowe. Może to wskazywać na zwiększenie się społecznego poparcia dla wzmocnienia władzy prezydenckiej lub też świadczyć o niezadowoleniu z funkcjonowania rządów SLD-PSL czy obawach przed rekomunizacją kraju.

Ponad jedna czwarta respondentów (28%) jest zdania, że władza prezydenta w naszym kraju jest zbyt duża. Uważają tak głównie osoby z wyższym wykształceniem, reprezentanci kadry kierowniczej i inteligencji, uczniowie i studenci oraz badani o poglądach lewicowych.

RYS. 2. PROSĘ POWIEDZIEĆ, CZY WOLAŁ(A)BY PAN(I) ABY:

■ XI '93 ■ VI '94 ■ V '95

W czerwcu '94 dominowało przekonanie, iż prezydent ma tyle władzy, ile powinien mieć. Od tego czasu odsetek osób oceniających w ten sposób kompetencje głowy państwa zmniejszył się o 5 punktów.

Spośród zwolenników silnego rządu blisko jedna trzecia (30%) deklaruje chęć głosowania na Aleksandra Kwaśniewskiego. O 8 punktów procentowych mniej (22%) oddałoby głos na Tadeusza Zielińskiego. Sympatycy odwrotnej idei - silnej prezydentury - w największym stopniu (24%) poparliby Lecha Wałęsę.

Odpowiadając na pytanie, kto powinien mieć większą władzę - prezydent czy rząd - najwięcej badanych opowiedziało się za równym podziałem (rys. 2). Wydaje się, że ankietowani nie preferują żadnego z organów władzy, choć nieco więcej z nich - podobnie jak w czerwcu '94 - opowiada się za silnym rządem niż silną prezydenturą.

Pozostaje jeszcze kwestia podziału kompetencji, a dokładnie - wzajemnych zależności między rządem a Belwederem. Jest to podstawowy element, określający system polityczny. W modelu parlamentarno-gabinetowym prezydent ma niewiele realnej władzy i nie stoi na czele rządu. W modelu prezydenckim przyjętym w Stanach Zjednoczonych prezydent kieruje bezpośrednio władzą wykonawczą, we Francji zaś - podobnie jak w Polsce - posiada realną władzę nie kierując bezpośrednio rządem.

Ponad połowa ankietowanych (52%) zdaje się opowiadać właśnie za modelem francuskim. Bez wątplenia istotne znaczenie ma tu fakt, iż jest on najlepiej znany respondentom, ponieważ jest najbliższy obecnej sytuacji w Polsce. Taki styl prezydentury akceptują przede wszystkim osoby z wykształceniem średnim, reprezentanci kadry kierowniczej, inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla, pracownicy sektora budżetowego, uczniowie i studenci a także ludzie o poglądach prawicowych. Preferencje wyborcze zwolenników tego rozwiązania są dość rozproszone, pewną przewagę zyskują jednak sympatycy Aleksandra Kwaśniewskiego (18%). Wśród ankietowanych, którzy chcieliby, aby prezydent miał niewielki realny wpływ na funkcjonowanie państwa (16%) - tak jak w systemie parlamentarno-gabinetowym - przeważają mieszkańcy dużych miast, z wykształceniem wyższym, rolnicy, wreszcie zwolennicy poglądów lewicowych. Osoby te deklarują chęć poparcia lidera SLD (35%) lub Tadeusza Zielińskiego (22%). Model amerykańskiej prezydentury, w którym prezydent kieruje bezpośrednio rządem (9%), zdaje się

odpowiadać przede wszystkim osobom o poglądach prawicowych, pracownikom sektora państwowego oraz robotnikom niewykwalifikowanym. Osoby opowiadające się za takim rozwiązaniem skłonne byłyby głosować na Jacka Kuronia (26%). Jednak połowa (49%) zwolenników kandydata UW popiera model francuski. Należy także dodać, iż ten model prezydentury najsilniej preferują wyborcy Zielińskiego (55%) i Kwaśniewskiego (48%), w mniejszym zaś stopniu - Wałęsy (47%) oraz pozostałych kandydatów zamieszczonych na naszej liście.

Czym prezydent powinien się zajmować?

Niemal połowa badanych chciałaby, aby prezydent miał "dużo władzy w kraju". Ile to jednak jest dużo? Zadaliśmy więc respondentom pytanie, czym przede wszystkim - ich zdaniem - powinien się zajmować prezydent. Najczęściej wskazywano na funkcje reprezentacyjne. Uważają tak najczęściej ludzie w wieku 45-54 lata, mieszkańcy dużych miast, pracownicy fizyczno-umysłowi, rolnicy i prywatni przedsiębiorcy oraz osoby deklarujące poglądy prawicowe. Poza tym - zdaniem ankietowanych - prezydentowi powinna przyświecać dbałość o interesy ludzi pracy. Wyrazicieleli tego poglądu spotykamy głównie wśród osób, które przekroczyły 45 rok życia, mieszkańców wsi i miasteczek, osób z wykształceniem podstawowym, robotników, rolników, bezrobotnych, wreszcie osób o poglądach bądź lewicowych, bądź nieokreślonych.

Tabela 2

w procentach

Czym, Pana(i) zdaniem, powinien przede wszystkim zajmować się prezydent?			
Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi	XI '93	VI '94	V '95
Reprezentować państwo polskie	86	83	88
Dbać o interesy ludzi pracy	54	60	57
Kontrolować pracę rządu	47	49	44
Pośredniczyć między rządem a Sejmem	38	34	37
Rozwiązywać konflikty społeczne (gasić strajki itp.)	20	25	26
Kierować polityką zagraniczną	14	17	18
Kierować armią	13	8	13
Kierować pracą służb bezpieczeństwa kraju (policji i UOP)	8	6	5
Trudno powiedzieć	2	2	2

Według respondentów, udział w bezpośrednim sprawowaniu władzy powinien ograniczać się raczej do funkcji kontrolnych. Oczekują tego przede wszystkim badani w wieku 25-34 lata, mieszkańcy dużych miast, z wykształceniem wyższym, prywatni przedsiębiorcy, kadra kierownicza i inteligencja, ale także robotnicy niewykwalifikowani oraz osoby o poglądach prawicowych. Jedna czwarta ankietowanych spodziewa się, że prezydent będzie również aktywnie uczestniczył w rozwiązywaniu konfliktów społecznych. Sądzą tak najczęściej ludzie młodzi (do 24 lat), uczniowie i studenci, mieszkańcy małych miasteczek, robotnicy niewykwalifikowani. Społeczeństwo chce także widzieć w głowie państwa autorytet i to zarówno w sprawach wewnętrznych, jak i na arenie międzynarodowej.

Przyjrzyjmy się, co sądzą na temat zakresu kompetencji prezydenta wyborcy kilku polityków, liczących się pod względem uzyskiwanego dotychczas poparcia.

Tabela 3 w procentach

Czym, Pana(i) zdaniem, powinien przede wszystkim zajmować się prezydent? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi	Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?					
	Aleksander Kwaśniewski	Jacek Kuron	Tadeusz Zieliński	Andrzej Olechowski	Adam Strzembosz	Lech Wałęsa
Reprezentować państwo polskie	88	84	94	95	97	86
Kontrolować pracę rządu	37	46	32	59	58	64
Kierować armią	7	12	14	17	17	22
Pośredniczyć między rządem a Sejmem	46	37	51	39	36	27
Kierować pracą służb bezpieczeństwa kraju (policji i UOP-u)	8	5	3	2	8	3
Dbać o interesy ludzi pracy	56	59	52	34	50	44
Kierować polityką zagraniczną	12	16	17	28	16	36
Rozwiązywać konflikty społeczne (gasić strajki itp.)	30	35	30	19	18	15
Czyśmś innym	1	1	0	0	0	0
Trudno powiedzieć	2	2	0	0	0	1

Zwolennicy Aleksandra Kwaśniewskiego uważają, że prezydent powinien przede wszystkim reprezentować państwo, dbać o interesy ludzi pracy oraz pośredniczyć między rządem a Sejmem. Wyborcy Jacka Kuronia również na pierwszym miejscu wymieniają funkcje reprezentacyjne, na drugim zaś - dbałość o ludzi pracy. Jednak wypełniania funkcji reprezentacyjnych najczęściej oczekują od prezydenta wyborcy Strzembosza, Olechowskiego

i Zielińskiego. Osoby popierające Wałęsę, Strzembosza i Olechowskiego stosunkowo rzadko zwracają uwagę na zadania związane z rozwiązywaniem konfliktów społecznych.

Najważniejsze cechy prezydenta

Dochodzimy do kwestii bardzo istotnej, mianowicie do cech najbardziej pożądaných u głowy państwa.

Tabela 3

w procentach

Aby dobrze spełnić powierzone funkcje zawodowe lub społeczne, trzeba posiadać odpowiednie cechy i umiejętności. Jakie, Pana(i) zdaniem, cechy i umiejętności powinien posiadać prezydent? Spośród cech wypisanych na tych kartkach proszę wybrać nie więcej niż pięć takich, które uważa Pan(i) za najważniejsze	VI 94	V '95
Uczciwość	65	62
Wiedza o problemach własnego kraju i potrzebach jego mieszkańców	61	56
Orientacja w problemach społecznych i ekonomicznych kraju	58	49
Znajomość prawa	43	44
Inteligencja	43	41
Wrażliwość na krzywdę ludzką	42	39
Umiejętność rozwiązywania sporów	32	37
Patriotyzm	29	31
Kultura osobista	21	30
Pracowitość	22	21
Tolerancja wobec odmiennych poglądów	18	19
Umiejętność przedstawiania własnych poglądów, łatwość przekonywania	16	18
Zdolność do rozsądnych ustępstw	14	15
Odwaga cywilna	13	13
Łatwość nawiązywania kontaktów z wyborcami	11	10
Trudno powiedzieć	1	2

Cechą niezmiennie uznawaną za najważniejszą u prezydenta pozostaje uczciwość. Warto zwrócić uwagę na różnice między wynikami badania obecnego i tego sprzed roku. Otóż zanotowaliśmy wyraźny spadek wskazań na cechy świadczące o poziomie kompetencji prezydenta. Obecnie mniej badanych uważa za ważne, aby głowa państwa orientowała się w problemach społecznych i ekonomicznych (o 9 punktów procentowych) oraz żeby posiadała wiedzę o tych problemach i potrzebach mieszkańców (spadek o 5 punktów). Znaczenia

nabrały natomiast - zakładając, że przemawia za tym wzrost wskazań - takie cechy jak kultura osobista (wzrost o 9 punktów) oraz umiejętność rozwiązywania sporów (wzrost o 5 punktów).

Po zgrupowaniu przedstawionych w tabeli 3 umiejętności w większe kategorie okazuje się, że równie ważne jak cechy wewnętrzne są specyficzne kompetencje (tab. 4).

Niemal powszechna jest opinia, że prezydent powinien charakteryzować się szeroko rozumianymi przymiotami wewnętrznymi: być wzorem moralności oraz mieć odpowiednie kompetencje - znać prawo, orientować się w problemach społecznych i ekonomicznych kraju.

Tabela 4 (kategoryzacja)

Aby spełnić dobrze powierzone funkcje zawodowe lub społeczne, trzeba posiadać odpowiednie cechy i umiejętności. Jakie, Pana(i) zdaniem, cechy i umiejętności powinien posiadać prezydent?	
	V '95
Kompetencje: - orientacja w problemach społecznych i ekonomicznych kraju - wiedza o problemach własnego kraju i potrzebach jego mieszkańców	76%
Przymioty wewnętrzne / cechy moralne: - uczciwość - wrażliwość na krzywdę ludzką	76%
Postawy wobec konfliktów - umiejętność rozwiązywania sporów - tolerancja wobec odmiennych poglądów	49%
Umiejętności interpersonalne - umiejętność przedstawiania własnych poglądów, łatwość przekonywania - łatwość nawiązywania kontaktów z wyborcami	26%
Pominięto inne cechy i umiejętności należące do wybranych kategorii oraz odpowiedzi typu "trudno powiedzieć".	

W mniejszym stopniu wymagamy od głowy państwa umiejętności negocjowania i rozwiązywania sporów. Zdecydowanie mniej - w porównaniu z pozostałymi cechami - oczekujemy, iż prezydent będzie umiał komunikować się ze społeczeństwem oraz jasno przedstawiać swoje racje. Wydaje się więc, że mniej ważne okazały się umiejętności związane z demokratycznym stylem kierowania państwem, istotniejsze zaś cechy "ojca narodu".

W okresie przedwyborczym odpowiedź na pytanie o pożądany styl polskiej prezydentury nabiera realnego znaczenia. Jednak kwestia przełożenia oczekiwań społecznych - uzyskanych w badaniu - na decyzje wyborców nie jest taka prosta. Pamiętajmy bowiem, iż w deklaracjach składanych podczas kampanii kandydaci dość łatwo mogą dopasować się do takich pryncypialnych postulatów. Zapewne każdy z nich przedstawi się jako osoba uczciwa, wsłuchana w głos ludu, szanująca zasady demokratycznego państwa prawa, wreszcie - jako osoba gwarantująca zachowanie narodowych tradycji, zwyczajów oraz suwerenności. Ważniejszym problemem jest więc, być może, zakres uprawnień oraz cechy i umiejętności, jakimi powinien odznaczać się prezydent. Zwróćmy uwagę, iż badani częściej oczekują od głowy państwa przymiotów wewnętrznych, a także orientacji w problemach społecznych i ekonomicznych kraju niż umiejętności związanych z demokratycznym stylem rządzenia.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Wybory prezydenckie odbędą się już w tym roku. Możemy więc zastanowić się, jaki powinien być prezydent, którego chcielibyśmy wybrać. Czy, Pana(i) zdaniem, powinien on:
1 - działać zawsze zgodnie z prawem; 2 - omijać prawo, gdy jest przekonany, że tak będzie lepiej dla ludzi (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	83	14	3	1203
Płeć				
Mężczyźni	87	12	1	568
Kobiety	80	16	4	635
Wiek				
do 24 lat	79	19	2	180
25-34	83	16	1	221
35-44	83	16	2	273
45-54	85	12	2	193
55-64	87	13	1	168
65 lat i więcej	83	6	10	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	82	14	4	447
Miasto do 20 tys.	81	17	2	172
od 21 do 100 tys.	82	15	3	215
101-500 tys.	82	15	3	206
501 tys. i więcej mieszk.	91	8	1	163
Region				
Północny	81	17	1	138
Zachodni	83	16	1	117
Środkowo-zachodni	84	15	1	188
Środkowy	86	10	4	210
Wschodni	87	11	1	148
Południowo-wschodni	84	11	5	188
Południowo-zachodni	78	17	5	214
Wykształcenie				
Podstawowe	82	14	4	421
Zasadnicze zawodowe	82	16	2	311
Średnie	84	13	3	388
Wyższe	90	10	0	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	98	2	0	63
Prac. umysł. niż. szczebla	83	15	2	121
Pracownicy fiz. - umysł.	83	14	3	52
Robotnicy wykwalifikowani	80	20	1	129
Robotnicy niewykwalifik.	82	18	0	78
Rolnicy	86	11	3	92
Prywatni przedsiębiorcy	83	15	2	41
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	84	11	5	375
Uczniowie i studenci	86	10	3	85
Bezrobotni	77	21	2	86
Gospodynie domowe i inni	79	19	2	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	83	15	2	131
Sektor państwowy	83	16	1	142
Sektor prywatny	87	13	0	182
Spółdzielczość	82	18	0	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	79	17	4	212
125 - 199	80	18	2	212
200 - 274	83	15	2	300
275 - 324	85	14	2	162
325 i powyżej	90	8	2	243
Ocena własnych war. mater.				
Złe	83	14	3	383
Średnie	83	14	3	594
Dobre	86	12	2	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	83	8	9	87
Raz w tygodniu	83	15	2	676
Kilka razy w roku	81	16	3	305
W ogóle nie uczestniczy	90	9	1	135
Poglądy polityczne				
Lewica	83	17	0	283
Centrum	87	12	2	402
Prawica	84	13	3	269
Trudno powiedzieć	78	15	7	247

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent powinien: 1 - starać się postawić na swoim, nawet w sposób nie zawsze demokratyczny; 2 - zawsze przestrzegać zasad demokracji (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	81	8	1202
Płeć				
Mężczyźni	11	84	4	568
Kobiety	10	79	11	634
Wiek				
do 24 lat	13	81	6	180
25-34	10	86	4	221
35-44	14	80	6	273
45-54	14	79	7	193
55-64	7	85	8	168
65 lat i więcej	4	76	19	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	12	78	10	447
Miasto do 20 tys.	11	78	11	172
od 21 do 100 tys.	8	82	9	215
101-500 tys.	16	81	3	206
501 tys. i więcej mieszk.	3	94	2	162
Region				
Północny	13	78	8	138
Zachodni	18	77	5	117
Środkowo-zachodni	11	84	5	188
Środkowy	7	83	10	209
Wschodni	11	83	6	148
Południowo-wschodni	5	83	12	188
Południowo-zachodni	14	79	7	214
Wykształcenie				
Podstawowe	12	74	14	421
Zasadnicze zawodowe	15	78	7	311
Średnie	7	89	4	387
Wyższe	4	93	3	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	5	90	5	63
Prac. umysł. niż. szczebla	5	92	3	121
Pracownicy fiz.- umysł.	12	88	0	52
Robotnicy wykwalifikowani	16	80	4	129
Robotnicy niewykwalifik.	20	73	7	78
Rolnicy	11	80	9	92
Prywatni przedsiębiorcy	18	79	3	41
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	6	81	13	373
Uczniowie i studenci	8	85	7	85
Bezrobotni	14	74	12	86
Gospodynie domowe i inni	21	74	5	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	5	91	4	131
Sektor państwowy	14	82	4	142
Sektor prywatny	16	80	4	182
Spółdzielczość	10	87	3	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	17	73	10	212
125 - 199	13	78	8	212
200 - 274	10	82	8	300
275 - 324	6	88	6	162
325 i powyżej	8	88	4	241
Ocena własnych war. mater.				
Złe	13	76	10	383
Średnie	9	82	8	593
Dobre	10	87	4	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	5	83	12	86
Raz w tygodniu	12	80	8	676
Kilka razy w roku	11	81	8	305
W ogóle nie uczestniczy	8	89	3	135
Poglądy polityczne				
Lewica	13	84	3	283
Centrum	11	83	5	402
Prawica	11	86	4	268
Trudno powiedzieć	8	70	22	247

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent powinien: starać się o jak najlepsze stosunki z innymi państwami, nawet ustępując im w niektórych sprawach; 2 - starać się zawsze przeferosować najkorzystniejsze dla Polski rozwiązanie, nawet gdyby to miało doprowadzić do sporów z innymi państwami

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	40	12	1200
Płeć				
Mężczyźni	48	42	10	566
Kobiety	47	38	15	634
Wiek				
do 24 lat	52	38	10	180
25-34	46	46	8	221
35-44	43	43	14	273
45-54	52	43	5	191
55-64	48	36	16	168
65 lat i więcej	48	30	23	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	45	40	15	445
Miasto do 20 tys.	49	41	9	172
od 21 do 100 tys.	50	35	15	215
101-500 tys.	51	42	6	206
501 tys. i więcej mieszk.	46	41	13	162
Region				
Północny	50	43	8	138
Zachodni	47	45	8	117
Środkowo-zachodni	56	37	6	188
Środkowy	43	43	14	209
Wschodni	46	44	10	146
Południowo-wschodni	50	33	17	188
Południowo-zachodni	43	38	19	214
Wykształcenie				
Podstawowe	43	39	18	419
Zasadnicze zawodowe	47	44	9	311
Średnie	50	40	10	387
Wyższe	62	28	10	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	53	36	11	63
Prac.umysł.niż.szczebła	50	40	10	121
Pracownicy fiz.-umysł.	39	53	7	52
Robotnicy wykwalifikowani	45	52	3	129
Robotnicy niewykwalifik.	45	43	13	78
Rolnicy	31	50	19	90
Prywatni przedsiębiorcy	56	30	14	41
Bierni zawodowo				
Rencisci i emeryci	48	35	16	373
Uczniowie i studenci	61	28	11	85
Bezrobotni	51	38	11	86
Gospodynie domowe i inni	45	43	12	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	51	42	7	131
Sektor państwowy	44	44	12	142
Sektor prywatny	48	43	9	182
Spółdzielczość	19	76	5	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	39	45	16	212
125 - 199	48	44	8	212
200 - 274	47	42	11	300
275 - 324	48	37	15	162
325 i powyżej	57	35	9	241
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	39	13	383
Średnie	45	40	14	591
Dobre	52	40	8	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	32	20	84
Raz w tygodniu	45	42	13	676
Kilka razy w roku	50	38	12	305
W ogóle nie uczestniczy	56	39	5	135
Poglądy polityczne				
Lewica	51	41	8	283
Centrum	47	42	11	400
Prawica	49	42	9	268
Trudno powiedzieć	44	32	24	247

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem prezydent powinien: 1 - starać się upodobnić Polskę do państw Europy Zachodniej; 2 - starać się o zachowanie polskich tradycji, zwyczajów i odrębności (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	63	9	1202
Płeć				
Mężczyźni	36	58	6	568
Kobiety	23	67	11	634
Wiek				
do 24 lat	27	64	9	180
25-34	28	66	6	221
35-44	37	56	7	273
45-54	26	69	5	193
55-64	28	64	8	168
65 lat i więcej	21	60	19	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	64	10	447
Miasto do 20 tys.	36	56	8	172
od 21 do 100 tys.	29	62	9	215
101-500 tys.	28	63	8	206
501 tys. i więcej mieszk.	28	65	6	162
Region				
Północny	33	57	10	138
Zachodni	41	54	5	117
Środkowozachodni	32	65	4	188
Środkowy	21	69	10	209
Wschodni	30	61	9	148
Południowo-wschodni	24	65	11	188
Południowo-zachodni	28	62	10	214
Wykształcenie				
Podstawowe	22	65	12	421
Zasadnicze zawodowe	35	59	6	311
Średnie	30	64	7	387
Wyższe	31	60	9	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	31	59	10	63
Prac.umysł.niż.szczebła	27	63	9	121
Pracownicy fiz.- umysł.	30	67	3	52
Robotnicy wykwalifikowani	33	63	3	129
Robotnicy niewykwalifik.	31	58	10	78
Rolnicy	24	70	7	92
Prywatni przedsiębiorcy	39	56	5	41
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	25	63	12	373
Uczniowie i studenci	29	65	6	85
Bezrobotni	30	64	6	86
Gospodynie domowe i inni	33	56	11	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	25	67	8	131
Sektor państwowy	28	67	5	142
Sektor prywatny	38	54	7	182
Spółdzielczość	33	59	8	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	30	62	9	212
125 - 199	29	68	3	212
200 - 274	23	68	9	300
275 - 324	31	56	13	162
325 i powyżej	37	57	6	241
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	64	9	383
Średnie	27	64	9	593
Dobre	36	57	7	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	59	23	86
Raz w tygodniu	28	65	7	676
Kilka razy w roku	30	61	9	305
W ogóle nie uczestniczy	34	59	8	135
Poglądy polityczne				
Lewica	32	60	8	283
Centrum	28	65	7	402
Prawica	33	61	7	268
Trudno powiedzieć	21	64	15	247

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent powinien: 1 - kierować się wiedzą ekspertów; 2 - kierować się opinią zwykłych ludzi

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	66	25	9	1201
Płeć				
Mężczyźni	68	23	9	568
Kobiety	64	27	9	633
Wiek				
do 24 lat	60	34	6	180
25-34	69	26	5	221
35-44	67	26	7	273
45-54	70	22	8	193
55-64	68	22	10	168
65 lat i więcej	61	20	19	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	33	9	447
Miasto do 20 tys.	60	29	12	172
od 21 do 100 tys.	72	20	8	214
101-500 tys.	71	21	8	206
501 tys. i więcej mieszk.	82	11	7	162
Region				
Północny	66	25	9	137
Zachodni	67	28	6	117
Środkowo-zachodni	62	29	9	188
Środkowy	72	23	5	209
Wschodni	68	28	5	148
Południowo-wschodni	64	21	15	198
Południowo-zachodni	64	25	11	214
Wykształcenie				
Podstawowe	53	34	13	420
Zasadnicze zawodowe	65	28	7	311
Średnie	77	18	5	387
Wyższe	83	6	10	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	84	6	10	63
Prac.umysł.niż.szczebła	88	11	1	121
Pracownicy fiz.- umysł.	71	23	6	52
Robotnicy wykwalifikowani	68	25	7	129
Robotnicy niewykwalifik.	56	37	7	78
Rolnicy	58	33	9	92
Prywatni przedsiębiorcy	78	9	13	41
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	62	24	14	373
Uczniowie i studenci	63	33	4	85
Bezrobotni	48	43	10	86
Gospodynie domowe i inni	66	31	3	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	81	10	9	131
Sektor państwowy	71	25	4	142
Sektor prywatny	73	19	8	182
Spółdzielczość	68	32	0	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	60	31	8	212
125 - 199	56	39	5	212
200 - 274	62	27	11	300
275 - 324	75	15	10	161
325 i powyżej	82	12	6	241
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	29	10	383
Średnie	66	25	9	592
Dobre	74	19	7	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	52	34	14	86
Raz w tygodniu	66	25	9	675
Kilka razy w roku	65	26	9	305
W ogóle nie uczestniczy	76	17	7	135
Poglądy polityczne				
Lewica	60	32	7	283
Centrum	73	21	6	402
Prawica	76	15	9	268
Trudno powiedzieć	50	35	14	246

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent powinien: 1 - działać zawsze zgodnie z wolą większości ludzi; 2 - działać wbrew woli większości, gdy jest przekonany, że tak będzie lepiej dla ludzi

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	76	18	5	1202
Płeć				
Mężczyźni	79	17	4	568
Kobiety	74	19	7	634
Wiek				
do 24 lat	75	20	5	180
25-34	77	20	3	221
35-44	72	23	4	273
45-54	73	20	7	193
55-64	86	10	4	168
65 lat i więcej	76	13	11	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	81	13	6	447
Miasto do 20 tys.	73	23	4	172
od 21 do 100 tys.	74	19	7	215
101-500 tys.	73	23	4	206
501 tys. i więcej mieszk.	73	23	4	162
Region				
Północny	68	28	3	138
Zachodni	81	15	4	117
Środkowozachodni	83	13	4	188
Środkowy	79	17	4	209
Wschodni	78	21	2	148
Południowo-wschodni	75	14	11	198
Południowo-zachodni	70	22	8	214
Wykształcenie				
Podstawowe	80	12	8	421
Zasadnicze zawodowe	82	13	5	311
Średnie	72	25	3	387
Wyższe	57	36	7	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	60	33	6	63
Prac.umysł.niż.szczebła	68	29	3	121
Pracownicy fiz.- umysł.	74	23	3	52
Robotnicy wykwalifikowani	81	14	5	129
Robotnicy niewykwalifik.	79	17	3	78
Rolnicy	81	11	8	92
Prywatni przedsiębiorcy	60	33	8	41
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	81	12	7	373
Uczniowie i studenci	71	22	7	85
Bezrobotni	72	27	1	86
Gospodynie domowe i inni	81	13	5	83
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	71	25	4	131
Sektor państwowy	74	22	4	142
Sektor prywatny	73	22	5	182
Spółdzielczość	81	19	0	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	78	16	6	212
125 - 199	79	17	3	212
200 - 274	79	16	5	300
275 - 324	80	17	4	162
325 i powyżej	68	26	7	241
Ocena własnych war. mater.				
Złe	75	21	4	383
Średnie	80	15	5	593
Dobre	68	24	8	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	72	15	13	86
Raz w tygodniu	79	16	6	676
Kilka razy w roku	73	22	5	305
W ogóle nie uczestniczy	72	27	1	135
Poglądy polityczne				
Lewica	83	14	2	283
Centrum	74	21	5	402
Prawica	70	26	4	268
Trudno powiedzieć	78	10	11	247

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie władza prezydenta w naszym kraju jest: 1 - zbyt duża; 2 - zbyt mała; 3 - taka, jaka powinna być (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	32	25	15	1202
Płeć					
Mężczyźni	30	34	26	10	568
Kobiety	25	29	25	20	634
Wiek					
do 24 lat	28	28	30	13	180
25-34	25	37	26	12	221
35-44	33	30	25	12	272
45-54	25	38	20	17	193
55-64	29	32	26	13	168
65 lat i więcej	23	24	25	28	168
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	33	26	16	446
Miasto do 20 tys.	32	33	24	11	172
od 21 do 100 tys.	27	27	26	20	215
101-500 tys.	29	41	22	9	206
501 tys. i więcej mieszk.	28	23	28	21	162
Region					
Północny	30	41	18	10	138
Zachodni	36	20	27	17	117
Środkowo-zachodni	38	23	31	8	188
Środkowy	27	26	30	18	210
Wschodni	25	42	22	11	147
Południowo-wschodni	21	29	22	24	188
Południowo-zachodni	20	41	22	17	214
Wykształcenie					
Podstawowe	24	34	23	19	420
Zasadnicze zawodowe	27	35	25	14	310
Średnie	30	30	28	13	388
Wyższe	36	20	29	15	83
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	33	17	33	17	63
Prac. umysł. niż. szczebla	21	36	30	14	121
Pracownicy fiz.- umysł.	31	33	30	6	52
Robotnicy wykwalifikowani	24	39	28	9	129
Robotnicy niewykwalifik.	21	48	13	19	78
Rolnicy	30	37	22	11	91
Prywatni przedsiębiorcy	31	30	30	8	41
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	28	26	25	21	374
Uczniowie i studenci	33	20	27	20	85
Bezrobotni	30	37	21	11	86
Gospodynie domowe i inni	27	36	25	12	83
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	34	27	21	18	131
Sektor państwowy	18	38	35	9	142
Sektor prywatny	26	36	26	12	182
Spółdzielczość	24	49	23	3	27
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	26	33	27	14	212
125 - 199	30	33	21	16	212
200 - 274	24	37	23	16	300
275 - 324	28	24	34	13	162
325 i powyżej	34	27	25	14	243
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	34	22	19	383
Średnie	27	31	26	16	594
Dobre	33	30	29	8	224
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	42	27	14	87
Raz w tygodniu	25	34	26	15	674
Kilka razy w roku	29	27	26	18	305
W ogóle nie uczestniczy	46	22	20	12	135
Poglądy polityczne					
Lewica	44	22	21	13	283
Centrum	26	33	30	11	402
Prawica	17	47	30	7	269
Trudno powiedzieć	24	24	19	33	247

Tabela 8. Czy wolał(a)by Pan(i), aby: 1 - rząd miał więcej władzy niż prezydent;
2 - prezydent miał więcej władzy niż rząd; 3 - rząd i prezydent mieli mniej
więcej tyle samo władzy; 4 - jest mi to obojętne

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	19	38	11	6	1201
Płeć						
Mężczyźni	29	22	36	7	6	568
Kobiety	22	17	40	15	6	633
Wiek						
do 24 lat	26	19	42	7	6	180
25-34	22	22	37	13	6	221
35-44	28	18	39	10	6	272
45-54	22	24	39	13	2	193
55-64	33	14	36	10	8	168
65 lat i więcej	23	18	34	15	10	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	26	20	39	10	6	446
Miasto do 20 tys.	20	15	44	14	7	172
od 21 do 100 tys.	26	19	35	13	7	214
101-500 tys.	24	24	37	11	4	206
501 tys.i więcej mieszk.	33	16	34	9	8	162
Region						
Północny	21	25	44	7	3	137
Zachodni	30	19	34	10	7	117
Środkowozachodni	29	11	43	13	4	188
Środkowy	32	19	36	7	7	210
Wschodni	30	19	41	6	4	147
Południowo-wschodni	21	19	35	15	10	188
Południowo-zachodni	16	24	35	18	7	214
Wykształcenie						
Podstawowe	22	17	36	16	8	420
Zasadnicze zawodowe	23	17	42	11	7	310
Średnie	28	23	38	8	3	388
Wyższe	39	18	32	4	6	83
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	29	20	40	7	4	63
Prac.umysł.niż.szczębla	24	27	38	10	1	121
Pracownicy fiz.- umysł.	19	18	41	18	4	52
Robotnicy wykwalifikowani	20	20	42	9	9	129
Robotnicy niewykwalifik.	18	25	29	17	11	78
Rolnicy	31	14	43	9	3	91
Prywatni przedsiębiorcy	34	16	26	18	5	41
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	28	16	35	12	8	373
Uczniowie i studenci	29	16	45	5	6	85
Bezrobotni	21	18	43	11	8	86
Gospodynie domowe i inni	23	25	39	11	2	83
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	27	21	42	8	3	131
Sektor państwowy	23	23	36	11	7	142
Sektor prywatny	24	22	35	12	7	182
Spółdzielczość	12	23	55	9	0	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	26	18	38	13	6	212
125 - 199	26	22	40	8	5	212
200 - 274	19	21	40	13	7	300
275 - 324	31	13	38	12	6	161
325 i powyżej	31	19	35	11	5	243
Ocena własnych war. mater.						
Źle	25	23	34	11	7	383
Średnie	24	17	40	12	6	593
Dobre	30	18	40	9	3	224
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	17	29	35	12	7	87
Raz w tygodniu	23	19	40	11	7	674
Kilka razy w roku	24	19	38	13	6	305
W ogóle nie uczestniczy	45	14	31	7	3	135
Poglądy polityczne						
Lewica	42	9	39	7	3	283
Centrum	25	18	41	11	4	402
Prawica	16	36	38	5	6	269
Trudno powiedzieć	18	14	33	23	12	246

Tabela 9. Czy wolał(a)by Pan(i), aby prezydent: 1 - kierował bezpośrednio rządem;
2 - nie kierował bezpośrednio rządem, ale miał dużo władzy w kraju;
3 - nie kierował rządem i miał niewielką władzę w kraju; 4 - jest mi to obojętne

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	52	16	13	10	1200
Płeć						
Mężczyźni	9	53	19	11	8	568
Kobiety	9	50	14	16	11	633
Wiek						
do 24 lat	10	57	13	6	14	180
25-34	11	52	16	15	6	221
35-44	7	56	20	11	6	272
45-54	7	56	15	16	6	193
55-64	9	46	20	13	12	168
65 lat i więcej	12	37	14	21	16	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	47	19	14	10	446
Miasto do 20 tys.	9	55	13	14	9	172
od 21 do 100 tys.	8	53	14	15	11	214
101-500 tys.	9	57	14	13	7	206
501 tys.i więcej mieszk.	9	51	21	9	9	162
Region						
Północny	8	64	15	5	8	137
Zachodni	8	52	18	11	11	117
Środkowozachodni	7	52	21	16	4	188
Środkowy	8	50	19	8	14	210
Wschodni	11	56	16	9	8	147
Południowo-wschodni	6	52	13	20	10	188
Południowo-zachodni	15	41	13	21	11	214
Wykształcenie						
Podstawowe	10	42	16	21	12	419
Zasadnicze zawodowe	10	52	15	15	9	310
Średnie	8	61	16	7	9	388
Wyższe	5	54	28	4	8	83
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	5	60	20	7	8	63
Prac.umysł.niż.szczebła	9	63	14	10	5	121
Pracownicy fiz.- umysł.	11	48	16	21	5	52
Robotnicy wykwalifikowani	9	59	13	9	10	129
Robotnicy niewykwalifik.	13	50	15	16	7	78
Rolnicy	8	44	24	16	8	91
Prywatni przedsiębiorcy	5	48	18	16	13	41
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	9	44	18	17	12	373
Uczniowie i studenci	4	62	14	7	13	85
Bezrobotni	9	57	11	12	10	86
Gospodynie domowe i inni	15	51	15	12	6	83
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	10	62	16	9	3	131
Sektor państwowy	15	51	14	11	10	142
Sektor prywatny	6	57	15	12	9	182
Spółdzielczość	6	50	18	17	7	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	8	46	16	18	11	212
125 - 199	11	52	17	11	10	212
200 - 274	8	55	15	14	9	299
275 - 324	7	49	17	17	10	161
325 i powyżej	8	56	20	10	6	243
Ocena własnych war. mater.						
Złe	9	50	14	16	12	383
Średnie	9	51	17	13	10	592
Dobre	9	56	19	11	5	224
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	16	46	10	16	12	87
Raz w tygodniu	9	53	14	14	10	673
Kilka razy w roku	8	53	17	13	10	305
W ogóle nie uczestniczy	6	45	31	11	7	135
Poglądy polityczne						
Lewica	7	43	32	10	8	283
Centrum	9	55	14	14	8	402
Prawica	12	68	7	6	6	269
Trudno powiedzieć	8	38	13	24	17	246

Tabela 10. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien przede wszystkim zajmować się prezydent? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi. 1 - Reprezentować państwo polskie; 2 - Kontrolować pracę rządu; 3 - Kierować armią; 4 - Pośredniczyć między rządem a Sejmem; 5 - Kierować pracą służb bezpieczeństwa kraju (policji i UOP); 6 - Dbać o interesy ludzi pracy; 7 - Kierować polityką zagraniczną; 8 - Rozwiązywać konflikty społeczne (gasić strajki itp.);

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	88	44	13	37	5	57	18	26
Płeć								
Mężczyźni	88	44	16	38	5	56	20	23
Kobiety	88	44	10	37	5	57	16	29
Wiek								
do 24 lat	85	45	9	38	2	50	25	35
25-34	88	52	15	36	4	56	19	22
35-44	90	44	15	44	4	54	16	23
45-54	92	42	11	35	5	61	18	25
55-64	83	45	15	33	8	61	17	26
65 lat i więcej	85	33	10	36	5	61	11	29
Miejsce zamieszkania								
Wieś	86	43	14	31	5	61	16	28
Miasto do 20 tys.	83	44	10	38	4	64	19	31
od 21 do 100 tys.	92	38	12	42	5	57	17	20
101-500 tys.	87	48	9	41	6	57	16	28
501 tys. i więcej mieszk.	94	47	18	44	3	38	23	23
Region								
Północny	86	46	9	42	6	55	15	26
Zachodni	89	38	10	43	6	58	23	26
Środkowozachodni	89	43	12	41	5	60	16	30
Środkowy	89	46	17	38	3	50	18	35
Wschodni	89	47	15	32	8	58	18	26
Południowo-wschodni	88	40	12	32	2	58	16	29
Południowo-zachodni	85	45	12	33	4	59	20	22
Wykształcenie								
Podstawowe	84	42	12	30	6	65	15	28
Zasadnicze zawodowe	87	48	12	35	4	58	19	26
Średnie	92	41	14	44	4	53	19	26
Wyższe	90	53	17	54	2	25	24	20
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	90	53	13	52	4	25	30	22
Prac.umysł.niż.szczebla	88	43	24	44	5	48	23	19
Pracownicy fiz.- umysł.	94	41	15	41	6	55	17	25
Robotnicy wykwalifikowani	86	44	14	39	5	60	17	21
Robotnicy niewykwalifik.	82	49	8	31	6	72	9	32
Rolnicy	93	45	17	31	5	62	11	26
Prywatni przedsiębiorcy	92	70	9	33	0	41	25	20
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	85	38	12	35	6	61	16	27
Uczniowie i studenci	93	30	11	38	1	43	33	36
Bezrobotni	81	52	6	35	7	77	9	31
Gospodynie domowe i inni	92	54	7	38	4	51	18	28
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	88	49	17	50	6	45	17	18
Sektor państwowy	90	41	16	34	5	54	21	24
Sektor prywatny	87	51	13	41	4	51	22	24
Spółdzielczość	85	31	12	36	9	80	9	28
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	87	47	9	30	3	65	12	34
125 - 199	86	43	12	29	5	71	19	28
200 - 274	88	44	16	40	4	53	18	22
275 - 324	85	36	10	48	7	57	18	27
325 i powyżej	90	45	12	45	3	47	23	22
Ocena własnych war. mater.								
Złe	87	48	13	33	3	60	13	29
Średnie	88	40	12	39	5	59	18	26
Dobre	89	47	13	40	5	45	25	24
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	88	41	14	30	6	57	16	24
Raz w tygodniu	88	46	13	37	4	57	17	27
Kilka razy w roku	86	42	13	37	6	58	21	25
W ogóle nie uczestniczy	89	42	9	46	4	54	14	29
Poglądy polityczne								
Lewica	87	36	10	46	5	62	17	29
Centrum	86	47	12	39	6	56	15	27
Prawica	92	54	19	32	4	47	26	19
Trudno powiedzieć	87	35	10	30	3	63	15	29

(%)

Tabela 10 (cd.)

(%)

	Czymś innym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	2	1200
Płeć			
Mężczyźni	0	1	568
Kobiety	0	2	632
Wiek			
do 24 lat	0	1	179
25-34	0	1	221
35-44	0	1	273
45-54	1	2	193
55-64	0	1	168
65 lat i więcej	0	6	167
Miejsce zamieszkania			
Wieś	0	2	446
Miasto do 20 tys.	0	1	172
od 21 do 100 tys.	1	4	215
101-500 tys.	0	1	206
501 tys. i więcej mieszk.	1	0	161
Region			
Północny	0	2	138
Zachodni	0	0	116
Środkowozachodni	0	1	188
Środkowy	1	3	208
Wschodni	0	0	148
Południowo-wschodni	1	2	188
Południowo-zachodni	0	3	214
Wykształcenie			
Podstawowe	0	4	421
Zasadnicze zawodowe	1	1	309
Średnie	0	1	387
Wyższe	0	0	83
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	0	0	63
Prac.umysł.niż.szczębla	0	1	121
Pracownicy fiz.- umysł.	0	0	52
Robotnicy wykwalifikowani	0	3	129
Robotnicy niewykwalifik.	1	0	78
Rolnicy	0	2	92
Prywatni przedsiębiorcy	0	0	41
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	0	3	373
Uczniowie i studenci	0	1	85
Bezrobotni	0	0	85
Gospodynie domowe i inni	0	2	83
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	1	1	131
Sektor państwowy	0	2	142
Sektor prywatny	0	1	182
Spółdzielczość	0	3	27
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 125 zł	0	2	212
125 - 199	0	0	211
200 - 274	0	2	300
275 - 324	0	1	162
325 i powyżej	0	1	241
Ocena własnych war. mater.			
Złe	0	2	383
Średnie	0	2	592
Dobre	1	1	224
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	1	5	86
Raz w tygodniu	0	1	675
Kilka razy w roku	0	3	304
W ogóle nie uczestniczy	0	0	135
Poglądy polityczne			
Lewica	0	0	283
Centrum	0	1	402
Prawica	0	0	268
Trudno powiedzieć	1	6	246